

Forslag til Lov om Undervisningen i de lærde Skoler.

Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Det Forslag, jeg herved har den Ære at fremsætte for det høje Thing, angaar Undervisningen i de lærde Skoler. Der har allerede flere Gange tidligere fra Kultusministeriets Side været tænkt over de Forandringer, som Ministeriet mente, der burde gjøres i den bestaaende Ordning af 1871. Der har saaledes først i Aaret 1877 og senere i 1879 været udsendt Cirkulærer til de forskjellige Rektorer, for at bede om deres gode Raad og deres gode Bemærkninger i Anledning af Virkningerne af Loven af 1871. Senest ifjor kom Sagen paa Dmtale her i dette Thing. I Anledning af Lovforslaget om Lønninger ved de lærde Skoler blev der fra forskjellige Sider her i Thinget gjort gjældende, at denne Lov vilde og kunde man ikke gaa ind paa, spænd man samtidig ogsaa kunde tage under Overveielse hele Sagen om Undervisningen i de lærde Skoler. Der blev indbragt et Forslag om Nedsættelse af et Udvalg her i Thinget for at tage denne Sag under Overveielse. Et saadant Udvalg blev ogsaa nedsat, men det kom ikke saa vidt i sin Behandling af Sagen, at det afgav nogen Betænkning. Det maatte derfor være en naturlig Opgave for Ministeriet, da det saae, at dette Thing skulde sig paa denne Maade overfor Lovforslaget om Lønninger ved de lærde Skoler — hvilke Lønninger man ellers fra alle Sider syntes at anerkjende vare for ringe, — at bringe sig selv til Klarhed over, om det virkelig var nødvendigt og hensigtsmæssigt allerede nu at fremkomme med et Forslag til en Forandring i Lov af 1871. Fra anden Side, særlig fra Rægenes Side, fremkom der endvidere Angreb paa den bestaaende Ordning, gaende ud fra, at Drengene vare altsfor overbebyrdede i Skolerne. Dette tilfammen, det ene med det andet, bragte da Ministeriet til at udsende et Cirkulære til Rektorerne ved de lærde Skoler og Bestyrerne af de private Latinskoler, samt til Undervisningsinspektionen, for at forelægge dem dels Forslag til Forandringer i den bestaaende Anordning og dels Forslag til en ny Lov om de lærde Skolers Undervisning. Efter at Ministeriet har modtaget Svær fra de forskjellige Mænd, til hvem dette Cirkulære er udgaaet, har man gennemgaaet Sagen og er da kommen saa vidt, at jeg idag ser mig istand til at forelægge et Forslag for det høje Thing. Forslaget gaar for det Første ud paa at gjenoprette de to nederste Klasser, som ved Loven af 1871 bleve nedlagte. Derom, kan jeg sige, have alle de Mænd, som Sagen har været forelagt, været enige, at det burde gjøres. Det har vist sig, at Ordningen af 1871 i saa Henseende har virket uheldig. Dette, at Børn først i en forholdsvis saa sen Alder som 12 Aar have

kunnet optages i Skolerne, har bevirket, at disse have spildt en ikke ringe Tid med at samarbejde Børnene. Det første Aar i Skolerne har tilbøls ikke kunnet benyttes saaledes, som Tanken har været, og dette har da atter havt den ganske naturlige Følge, da Skolerne skulde være færdige med de unge Mennesker saavidt muligt med det 18de Aar, at man i de senere Klasser har lidt under Overbebyrdelse. Man har vel søgt at imødegaa den Feil, som vistnok blev begaaet i 1871, da man nedlagde de nævnte Klasser, ved rundt omkring, hvor det har ladet sig gjøre, at oprette private Forberedelsesskoler, og enkelte Steder kan man vel ogsaa sige, at disse have svaret til, hvad de skulde være; men det har dog langtfra været Tilfældet alle Steder og har heller ikke kunnet være Tilfældet alle Steder. Disse Forberedelsesskoler have ikke faaet under det samme Tilsyn som de vedkommende lærde Skoler; de have maattet nøies med daarlige og usle Lokaler, og Undervisningen i dem er i det Hele taget ikke bleven drevet paa en saadan Maade og i en saadan Enhedsforbindelse med den senere lærde Skole, at det har været tilfredsstillende for dem. Hertil kommer endvidere, at man ved Nedsættelsen af disse to nederste Klasser har gjort det langt vanskeligere, end det var i gamle Dage, for den hele store Befolkning at gaa den studerende Vej. Naar man gjør det 10de Aar til Optagelsesaaet i en saadan Skole, saa vil man kunne nøies med at forlange, hvad der blev forlangt i Anordningen af 1850, det vil sige, at Børnene skulle kunne læse Skrift og Tryk, at de skulle kunne skrive nogenlunde orthografisk, at de skulle kunne regne de fire Species med hele Tal, og at de skulle kunne deres Bibelhistorie i korte Træk. Dette er tilstrækkeligt, men det maa naturligvis ogsaa fordres. Nu er Sagen den, at det Samme jo kunde fordres allerede med det 9de Aar, og derfor er der ogsaa af de forskjellige Ertlæringer, som ere indkomne til Ministeriet, flere, der gaa ud paa, at man hellere burde oprette 3 end 2 Klasser; men hvis man vil have en Forbindelse imellem det lavere Skolevæsen, Almue-skolevæsenet, og det høiere Skolevæsen, saa kan man ikke begynde med det 9de Aar; thi det er umuligt at bringe Børnene i Almue-skolerne saa vidt til deres 9de Aar. Derimod ser jeg ikke rettere, end at de mere begavede og mere flittige Børn maa kunne bringes saavidt allerede under den nuværende Ordning til deres 10de Aar, ialtsalb naar man fik den nuværende Ordning noget forbedret. Det er jo saaledes, at det kun er ganske Enkelte af den store Befolkning, som ville gaa denne Vej; men det forekommer mig naturligt og rigtigt at gjøre det saa let som muligt for dem, som kunne og ville dette, og ved Ophevelsen af de to nederste Klasser har man, som sagt, gjort dem det saa svært som muligt. Altsaa for selve Undervisningens Skyld, for Børnenes Skyld og for at